

„Lépe se poznají děti i učitelé. Věřím, že nové kontakty budou pro všechny přínosem. Je to něco podobného, jako když nové pracovní listy ožíví zajatý systém výuky. I větší příležitost k exkurzím, přírodovědné výlety budou znamenat plus. Ne že by rodiče odmítali exkurze zaplatit, ale už teď platí tolik věcí, že každá pomoc z jiného zdroje, než je zrovna rodinný rozpočet, je cenná.“

PROČ ZROVNA PŘÍRODA?

Už na začátku padlo, že tohle téma je dětem blízké a že čím víc mu porozumějí teď, tím lépe. Nicméně téma je to široké.

„Domluvili jsme, že se nejdřív zaměříme na vodstvo,“ vyprávěla Iveta Frková. „Hodně nás tady trápí povodně, a tak téma naskočilo skoro automaticky. Proč vznikají, jak jim předcházet, jak se jim bránit.“

Osou bude koloběh vody, který budou děti pozorovat na toku v bezprostředním okolí. Každá z obcí má totiž svůj – Malenice Volyňku, ve Vacově teče Peklov, v Šumavských Hoštích Cikánský potok. Budou zkoumat floru a faunu podél toku, najdou styčný bod všech tří až postupně doplují do Otavy, do Vltavy... K přírodopisu se připojí historie. K ochraně životního prostředí chemie, fyzika... Voda je téměř ideální příležitost pro přirozené mezipředmětové vztahy.

ŠUMAVSKÉ HOŠTICE

Také tady je na první pohled vidět, že si zřizovatel školy se 103 žáky hledí. Nová omítka, plastová okna...

„A taky opravená střecha, rekonstrukce ústředního topení, zateplení šetří významně energie,“ připojil ředitel školy MIROSLAV KOUBA.

Interaktivní tabule byla zrovna v provozu při hodině přírodopisu. Taky jak jinak. Ale klasická černá tabule ve třídě zůstala, jen se přestěhovala na protější stěnu.

„Učitel přece může pracovat s oběma, děti si jen otočí židle. Tady v rohu bude informační koutek s počítačem připojeným na internet. Soustředíme sem aktuální zprávy o průběhu projektu, prezentace žákovských prací a podobně.“

Byla interaktivní tabule váš sen, nebo přišla jaksi samospádem?

„Určitě jsme si na ni mysleli. Dokonce jsme už před nějakou dobou studovali nabídku, připravovali jsme se na to, až na tabuli jednou budeme mít – jenže nám chyběly finance. Až teď! Přitom je to první projekt se stoprocentní dotací, s kterým jsem se setkal. Nemusí ho dofinancovat obec ani škola.“

Možnost seznámit se s tím, jak pracovat s interaktivní tabulí, mají všichni učitelé, ale stavějí se k ní různě.

„Přece jenom je to hodně informací najednou, musíme to všechno ještě pořádně procvičit a zažít. Například kolegyně, které učí přírodopis a český jazyk, už s ní v hodinách pracují. Líbily se jim zajímavě připravené hodiny, které byly

také součástí nabídky. Nejméně zatím tabuli využívá 1. stupeň, ale věřím, že časem se to rozjede taky.“

Ale ani interaktivní tabule není samospasitelná. Setkal jsem se i s názorem, že ji děti berou tak trochu jako televizi. Vnímají, co se na ní děje, ale informace v nich nadlouho neuvíznou. Je to dlouhodobý návyk, jak jsou tak pořád přilepené na televizi a počítač. Mozek si zvykne v tu chvíli spolupracovat, ale brzy všechno vymaže. Vždycky bude záležet na učiteli, jak děti zaktivizuje, jak je přiměje k většímu soustředění, jak si připraví opakování. Jsme moc rádi, že interaktivní tabuli máme, dává učitelům spoustu možností, které ho dřív ani nenapadly, ale ta běžná bude do třídy patřit vždycky.“

V PROJEKTU ADMINISTRATIVA ŠKOLY NETRÁPÍ

Je to velká úleva – souhlasili všichni tři ředitelé. Už takhle mají povinného papírování, zvláště toho zbytečného, plné zuby. Pokud jde o projekt, sdružení Chance In Natur za ně až na maličkosti všechno udělá.

„A že těch papírů není právě málo,“ připomíná Iveta Frková. „Celkový rozpočet projektu je necelých 6 milionů na tři roky. Pravidelně jednou za tři měsíce monitorujeme veškerou činnost, vykazujeme, co jsme za co utratili, předkládáme veškeré vyúčtování, harmonogramy prací. Každá škola má svého koordinátora, který řídí její aktivity. Všude je jím ředitel, protože s ním pravidelně jednáme. Schůzky projektového týmu se ale účastní i další zainteresovaní učitelé. To abychom měli jistotu, že materiály, na kterých se pracuje, jsou v intencích toho, co škola potřebuje.“

VACOV

Ani zdejší škola není opomíjenou popelkou. Nový plášť, hřiště s umělým povrchem, před budovou prolézačky i lezecká stěna. Jen vnitřní rekonstrukci by ještě potřebovala, jak jsem se záhy dověděla. Přece jen byla postavena někdy za 2. světové války. Z projektové trojice je největší, navštěvuje ji kolem 120 žáků – přesto musí dva ročníky na 1. stupni spojit.

„I když máme obrovský region, na plný počet tříd nedosáhneme, obec musí na provoz doplácet,“ vysvětluje ředitel JAN HARTL. „Interaktivní tabuli máme jediné díky projektu, to je bez diskuze. Jsme za to sdružení vděční, nevím, jestli bychom si k ní jinak v blízké budoucnosti pomohli.“

S projekty už mají zdejší učitelé i žáci své zkušenosti.

„Je to pár let zpátky, projekt se jmenoval Výuka Šumavou. Byla to pro mne i srdeční záležitost. Kantořil jsem totiž 18 let na málotřídce Borová Lada, v krásném údolí Teplé Vltavy. Neváhali jsme ani minutu. Porovnávali jsme staré a nové v naší obci – školu, památky

ve vacovském regionu, zkoumali jsme přírodu. Ještě tu máme schovanou dokumentaci.“ Také tenkrát bylo do projektu zapojeno více škol, učitelé se pravidelně scházeli, vyměňovali si názory. Třídní učitelé kolem sebe nabalili skupinu žáků a společně pak pátrali po všem, co se v okolí proměnilo. Vyptávali se starousedlíků, fotografovali, zapisovali. Výsledný materiál pak odprezentovali na slavnostním vyhodnocení v Sušici. Škole slouží dodnes. Podobně se dnes učitelé scházejí nad materiály, které vznikají v rámci projektu Šance pro venkovské školy.

„Ta myšlenka mne velice zaujala. Před lety na naší škole působil pan učitel Ladislav Havel. Přírodě a objevování jejích krás se věnoval po celý život. Pochopil nezbytnost zdravého životního prostředí pro lidstvo. Pozoroval a fotografoval nejrůznější zajímavosti z přírody – líhnutí housenek, různé brouky, zajímavé živočichy i rostliny. V okolí Mladíkovského potoka sledoval a dokumentoval oblast v Podhájí, zasloužil se také o založení Chráněného území Mladíkovský potok – Podhájí, vyřídil k tomu všechny potřebné dokumenty. Území má charakter chráněného naleziště vzácných a ohrožených rostlin, které tak zůstanou zachovány pro další generace. K ochraně přírody pan učitel získával své žáky. Rádi bychom na jeho odkaz navázali. Jeho manželka nám slíbila některé materiály.“

Když jsem se loučila se školou, všimla jsem si tabule před budovou – Výuka Šumavou, stálo v záhlaví. Doklad, jak žáci pod vedením učitelů zpracovali tok času. Kdyby jenom tohle po projektu zůstalo, nebyl zbytečný.

Základní školy dosahují na projekty EU obtížně. Čím menší škola, tím komplikovanější má situaci. Ministerstvo školství se teď chystá školám pomoci, aby pro ně podpora ESF nebyla tak vzdálená. Zkušenosti z Šumavy ukazují, že pomoc může přinést i nejbližší okolí.